

COVID 19 PANDEMİ KAPANMA DÖNEMİNDE ÇOCUK CERRAHİSİ HASTA VE EBEVEYNLERİNİN DAVRANIŞSAL ÖZELLİKLERİ VE TEDAVİ PLANLANMASI

Olga Devrim Ayvaz*, Ayşenur Celayir*, Erkan Pehlivan**

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi,
Çocuk Cerrahisi Kliniği, İstanbul

** İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya

Giriş/Amaç: Mevcut pandemi ve gelecekteki olası pandemilerde kaynakların verimli kullanımının programlanmasında katkı sağlayacağı öngörüsü ile planlanan bu çalışmada, elektif operasyonların iptal edildiği Covid 19 pandemisi kapanma döneminde polikliniğimize başvuran hasta/hasta yakınlarının davranış tutumlarının ve tanısal/girişimsel özelliklerinin belirlenmesi amaçlandı.

Gereç/Yöntem: Haziran-Temmuz 2020 tarihlerinde çocuk cerrahisine başvuran/çalışmaya katılmayı kabul eden hastalarda/ebeveynlerde prospektif olarak yapıldı. 25 soruluk ankette, demografik özellikleri sorgulayan 16'sı hasta/ebeveyni tarafından dolduruldu. Hasta/hasta yakını/ebeveyn davranış tutumlarını belirleyici 17-25'inci sorular ise (hasta ve hasta yakını gözlemlenerek) ve tanı/tedavi bölümü doktor tarafından dolduruldu. Veriler 20.0 SPSS istatistik programında analiz edildi.

Bulgular: İki ayda polikliniğimizden çalışmaya katılan 170 hastanın 105'i(%61,8) erkek 65'i (%38,2) kızdı. Ortanca yaş 2yıl (min:1ay, max:17yıl) olup 96'sı (%56,5) iki yaş altındaydı. Ortalama anne yaşı 31,68±5,977yıl (min:18yıl, max:53yıl); ortalama baba yaşı 35,52±6,928yıl (min:20yıl, max:58yıl)'dı. Annelerin 153'ü (%90) ev hanımı, 17'si(%10) çalışıyordu. Babaların 134'ü (%78,8) serbest meslek, 26'sı (%15,3) kamu çalışanı, 2'si (%1,1) emekli, 8'i (%4,8)'i çalışmıyordu. Aileler en sıklıkla dört kişilik (n:54,%31.8)'ti ve hastalarımız en sıklıkla ikinci çocuk (min:1, max:6)'du.

Evden hastaneye ortalama ulaşım mesafesi 18,45±13,4km (min:2km,max:65km) olup 79'u (%46,5) kendi araçlarıyla, 38'i (%22,4) diğer bir araçla (taksi veya komşunun), 32'si (%18,8) otobüs, 8'i (%4,7) yürüyerek, 6'sı (%3,5) dolmuşla, 2'si (%1,2) metroyla gelmişti; 5'i(%3) birden fazla vasıta kullanmıştı.

169'u (%99,4) ebeveynleriyle gelmişti, ebeveynlerinin tümü (%99,4) maskeliydi. Ebeveynlerin %93,5'ü (n=159) maskesini doğru takmışken, %6,5'i (n=11) yanlış takmış veya konuşurken açma eğilimindeydi. Ebeveynlerinin 12'sinde (%7,1) ek korunmalardan en az biri mevcuttu, diğerlerinde yoktu. Ebeveynlerinin 40'ında (%23,5) etrafa dokunmama, örtü getirme-serme gibi ek davranışlardan en az biri mevcuttu, diğerlerinde yoktu. Hastaların ise 89'u (%52,4) maskesizdi; 81 maskelilerin 75'i(%92,6) doğru takmıştı.

Hastaların 164'ü (%96,5) randevu alarak gelirken, 5'i (%2,9) randevusuz doktor yönlendirmesiyle, 1'i (%0,6) randevusuz gelmişti; 8'i (%4,7) ise ameliyat veya cerrahi girişim sonrası kontrole çağırılmıştı. 123'ünde (%72,4) kronik hastalık yoktu. 12'si (%7,1) kronik ilaç kullanmaktaydı. Hastaların %48,8'inde cerrahi patoloji saptanırken %10,6'sında genel anestezi altında cerrahi, %14,1'inde poliklinikte küçük cerrahi girişim yapılmış, %21,7'sinde ise elektif cerrahi olması nedeniyle operasyon ileri tarihlere ertelenmişti. %2,4 olgu ebeveynleri operasyonu kabul etmemişti.

Sonuç: Çalışan anne ve daha yaşlı babaların çocuklarında maske kullanımı (P=0,04, P=0,00), baba mesleğiyle hastanın maskeyi doğru kullanması (P=0,015), kendi aracıyla gelenlerde ek koruma yöntemi kullanımının azlığı (P=0,002), çocuğun yaşı büyüdükçe maske kullanımının artışı (P=0,00) istatistiksel olarak anlamlı bulundu.